

Dobrogea

ZIAR INDEPENDENT SAPTAMANAL

REDACȚIA
Bul. Ferdinand No. 20
ADMINISTRAȚIA
Str. Stefan cel-Mare No. 16

Director : Sandi Constantinescu

ABONAMENTE
1 an Lei 300
2 an Lei 200
Instituții Lei 600

„Ritmul Nou”

Dilema omului politic care are un gând ascuns, și din cele mai crude cu putință: a tăcea este tot una cu a nu fi gândit nimic și prin urmare a te exclude dela orice revendicare ulterioră a unui plan politic; — a vorbi, adică a te clăsi într'un sistem sau altul, însemnează a primi de îndată consecințele publicității și judecăturilor din puncte de vedere care nu pot fi toate cu succese înfrântate.

Pentru a se sustrage acestei dileme, fiziea d-lui Argetoianu a găsit un al treilea sistem cumulativ: a tăcea vorbind și a vorbi tăcând...

Este impresiunea pe care o dau oricui le cîștește, declaratiile recente ale d-lui Argetoianu; anume că d-sa găndește dincolo de ceea ce spune lăsând fiecărui greutatea deslegării unui rebus cu aspect de interview.

Pentru a putea efectua această teribilă operă de expresiune, a unui gând care nu se poate concilia de loc cu ceea ce se socotește sacru în ideia regimului constituțional și parlamentar, regim cu stată mai în pericol cu cît este mai prețios astăzi, — d. Argetoianu ascunde ideea sa politică inspirată de situația prezentă în expresiunea *ritm nou* prin care fiecare înțelege ceea ceare vrea dar nu mai mult decât pentru că este pregătit.

Parlamentul, pentru a combate păcatele de care suferim, și a asigură grubnic satisfacerea nevoilor adânci, în care mărturisim public că ne sbatem, risipă, economia bugetară, rationalizarea culturilor, îngădarea fiscalității, sporirea creditului, scăderea dobânzilor etc., nu poate face ceva decât pe hârtie și conchide d-lui Argetoianu, asemenea măsuri „sunt singure compatibile cu *ritmul actual* al vieții noastre politice și sociale”.

Până aci clar: acesta e ritmul actual. E chiar destul de vechi. Nimeni, nici un partid și nici un om politic, este adevărat, nu s-a eliberat la noi de superstiția că legea trebuie să aducă toate fericirile.

Aceasta e ritmul actual. Dar în *ritmul nou*?

In ritmul nou, „toți oamenii de bine, strânsi uniti în jurul tronului, muncind desinteresat pentru binile acestei țări, vor da suveranului acel prestigiu și acea autoritate, fără de care ritmul nou va rămâne literă moartă”. În el însuși acest ritm nou reprezintă, „o disciplină morală și fizică, pe care întrafaga naționele trebuie să și-o impună în toate domeniile”.

Isolate, recomandările și vizuinile d-lui Argetoianu au numai simbol valoare a unor inocente cerință ale vieții politice de oricând și de oriunde; opuse însă rezultatelor *de hârtie* ale operei parlamentului aceste gănduri ale d-lui Argetoianu capătă o culoare nouă iar oamenii de bine aduc și nu prea aduc a ministrului cu răspundere parlamentară. În ritmul nou totuși răspunderea este esențială: d. Argetoianu nu vîță să preciseze că ritmul nou se va împriime printre o mai adâncă înțelegere a datorilor fiecărui și prin trezirea simțului de răspundere”. Dar pentru că în ritmul nou „politicianismul steril și prost, bazat pe vorbe goale, făgăduiești și minciuni, nu ar mai avea nici o înrăurare asupra *mersului evenimentelor*, prin care trebuie să înțelegem că partidele de azi vor

pierde unele ocazii zise și alegeri de a deveni reprezentanță națională zisă și parlament procesul *răspunderii* oamenilor-de-bine se va desfășura numai în propria lor conștiință, de vreme ce prin definiție sunt oameni și *de bine*....

Tărâmului nu-i place să zică unei căruțe cu cai: vehicul rustic cu tractiune animală satisfăcând necesitățile de economie rurală. Domnul Argetoianu nu-i place să zică ritmului său nou, cu oameni de bine, strânsi uniti în jurul tronului, în contra politicismului prost și steril lăudă măsură altfel decât pe hârtie, — *diktatură*, cum îl zice tot poporul...

De unde podoarea d-lui Argetoianu pentru cuvântul dictatură? Dels repetată asigurare a permanenței regimului constitutional, cu care d. Argetoianu nu are posibilitatea să vină... în conflict? Omul *sincerității* în materie monetară, facătă stătei periferiază în locul unui cuvânt atât de nepopular dictatură!

Cine se sperie la noi de dictatura? Trăim sub ea de atâtea vremi: când a incorcătu dinel, când a ignorat, când a neputinit, — totdeauna am trăit sub dictatură. Altceva nu s'a văzut: nu s'u văzut în adevăr oameni de bine, lucrând desinteresat și cu răspundere, lăudă măsură altfel decât pe hârtie, amușind politicismanul prost și steril, acestea ce și drept nu s'u văzut. Dacă acesta este ritmul nou, n'are decât să vină, oricând. Gândurile oamenilor din fundul cătunelor, ca și toate minile describute de cureauțul de partid nu le cer la noi în țară decât acest „ritm”.

Dar... ritmul nou al oamenilor vecini? oamenii de bine pentru mâine din fostii politicieni de ieri? oameni cu răspundere mâine din șefii politicianismului de ieri? Idilă ieșită din acul cluburilor!

Pentru a ilustra deocamdată noutatea ritmului d. Argetoianu își părăsi ultimii rovari printre care desigur nu este niciun om de bine, nici desinteresat și nici cu răspundere, creind deosebit și o enormă dificultate guvernului în sănătățile cărăuia îarășii nu se găsește niciun om de bine de unde rezultă că necesitate că până astăzi avem numai un singur om de bine...

Oamenii se judecă pe ei însăși nu după ceeaace au fost nici după ceeaace realmente trebuie să recunoască că sunt, ci prin ceeaace își închipuiesc că pot deveni fără nicio certitudine și fără nicio garanție de către că pot să și devină în realitate.

In numele închipuirii cuiva nu se mai pot spori greutățile de astăzi cu restricțiunile pe care *deocamdată* și cu *certitudinea* le va aduce ceeaace se poate numai presupune ca fiind un ritm nou.

Zia de azi e grea: să nu ajungem totuși să-i ducem și dorul. Mai bine cu nevoie pe care ni le cunoaștem, cu oameni, pe care îi avem și pe care îi poate rectifica corpul electoral exprimat liber decât necunoscutul ușilor închise, între care oamenii chiar de bine, și-ar putea închipui că s'a strâns tot capitalul de inteligență al unei țări.

Mai bine răul de astăzi decât și cel de mâine.

SANDI CONSTANTINESCU

Guvernul și Funcționarii

Guvernul îne cu orice pret să facă economii dar nu poate să le realizeze; cauza e, că economievin într-un adânc conflict cu partidul și noi nu înțelegem opera conștând din sacrificiile partidelor noastre.

Pentru a putea realiza economii încă de câteva miliarde căte mai sunt socotite necesare pentru echilibrarea unui buget amenință, guvernul reflectează la desființarea stabilității funcționarilor publici suprimând art. 3, din statut după care nici o funcție nu se poate desființa pe cale bugetară. Un principiu, a carui cucerire a reprezentat atățea eforturi, atâtă scuburi și mișcări ale funcționarilor publici, se desființează cu o ușurință demnă de ziua de astăzi.

Dar nu această obiecție nu se pare decisivă pentru a sublinia greutatea măsurii proiectată de guvern. Este în adevăr pură demagogie să imbrățeze cauza funcționarilor *pentru funcționarii însăși*. E ce-i și nenorocit concept al funcțiunii publice. În adevăr că domnia moravurile tuturor de la simpli postulantă de prin cluburi politice și până la un foarte intelligent ministru. La noi nu serviciul public reclamă pe funcționar și înflăcărarea lui ci funcționarul este scopul, iar serviciul, public este pretextul. Se cunoaște mai dinainte ce instituții se creiază: nu se știe prea bine, ce e drept, ce interese satisfacă aceste instituții; dar se știe cu precizie cumă cutare post vor fi ocupat de cutare competență sau cutare victimă a unei combinații de partid.

Am spus într-un articol trecut că guvernul nu va putea face economii pentru că economie sunt chestiune de moravuri, iar nu operație contabilă a bugetului. Azi avem perfectă dovadă a celor spuse altă dată.

Guvernul nu cunoaște principiul, adică nu îne să-l recunoască, anume că serviciul reclamă pe funcționari iar nu funcționarul organizarea lui.

Susținând statutul funcționarilor publici și urmând ca pe cale bugetară să desființeze funcționi, guvernul nu va face economii și nu le va face pentru că asaltul prin orice mijloace în jurul menținerei posturilor, nu va cunoaște nici o măsură. Vor triunfa în cel din urmă cele mai nenorocite justificări pentru menținerea unui serviciu adică a funcționarilor.... Nu toate vor putea fi mărturisite în public. Să dacă totuși, trecând peste aceste toate guvernul ya face oarecare economii, încă ceeaace se va căștiga bugetar din această operație, va fi definitiv pierdut pentru multă vreme, la moral. Mai întâi măsura va duă indefinit pentru că nu vom avea curând partidul căruia stabilitatea funcționarilor să-i fie un deziderat atât de prețios. Vom avea direcțori și șefi de serviciu în Ministerie de aceiași tările morală cu a portarilor sau intendenților. Desorganizarea, abuzul și mizeria care se vor naște din această tristă operație, va costa pe țară mai mult decât milioanele economisite. Se vor ști milioanele realizate, nu se vor ști milioanele pierdute, acum și mai tarziu.

Apoi, să desființezi, pe cale bugetară funcționi publice însemnează să modifichi tot

Continuarea în pag. III-a

De pe sociul meu

A doua zi, în piata Ovidiu, la aceiaș oră; trec prin mulțime fără să privesc pe nimeni: în dreptul imaginie grave, înalte, și puternice a poetului, înimă'mi bate de o vie emoție.

Mi-e teamă la gîndul că poetul nu-mi va vorbi în astăseară, că cele auzite eri, sunt numai treăsările unui spirit înferbătant și că va trebui să mă întoarcă acasă trist, singur, părăsit. Când lumea se rări către ceasul de seară, mă aşeză pe același bancă lângă sociul lui și aşteptă. Dacă însă întrebă pe poet despre exilul său și pricina lui... Sau nu, mai bine despre Corina: — cina a fost Corina?... Câte taine în viață lui Ovidiu, taine care pe nimeni nu le-a deslegat...

— Notarius!

Mă ridică de îndată și mă aşeză sub privirea statuie.

Tu vrei să mă întrebă ceva, zise poetul. Lașă curiozitatea! Exilul meu nu e numai taina mea, iar Corina era o femeie măritată. Poți spune cuiva tainele tale, nu poți spune tainelor altora, decât dacă te socotești pe tine însuți mai însemnat decât linșinea lor. Nu ai să mă întrebă nimic, ci eu voi vorbi. De altfel, vorbind cu oamenii mari ai vostră, observ că dacă ei nu știu totdeauna ce vorbesc, e pentru că ei sunt întrăbăți nu merită alte răspunsuri. Te voi întrebă astăseară eu, ceva:

— De ce această statuie?

...Nu știam să răspund...

— Maestre, săi că noi ne socotim latini; istoria a demonstrat generaților din secolul trecut, pe lângă latinitatea neamului și faptul existenței și suferințelor tale aici. După câteva decenii de la aliperea Dobrogei la Regat, un sculptor italian în semn de omagiu s'a oferit... primăria a privat...

— Să îciu asta s'a isprăvit!... Eu întreb, de ce această statuie?

— Nu înțeleg...

— Dece „această” și nu „alta”? Artistul care a făcut-o, s'a iubit pe el însuși mai mult decât arta lui. Această statuie trece drept o operă dacă se compară cu altiele. Ea nu e însă **statua mea**. Dar artistul ar fi cîtit ceva din opera mea, mi-ar fi înțeles sufletul și viața mea; am petrecut mult, am suferit cădeodată și am sfârșit plângând Roma pierdută pentru totdeauna... Am făcut tot: un singur lucru nu l'am înțeles, **filozofia**. Pentru atunci mutra aceasta gânditoare? Ce-i râmâne lui Marcu-Aureliu sau lui Tacit? Cum n'ăti cîtit nici unul din voi opera mea, se lămurește de ce această statuie vă place: E Ovid, ziceți voi; poate să fie Ovid Densusianu; eu nu mă recunosc în ea. La Tomis am plâns, nu am împărtășit păcate, — am gândit, e adevarat — n'am filozofat. Am cerșit iertarea mea și reintoarcerea în patrie, prin atâta scrisori pe

care le ignorăți. Nu am putut însă niciodată să privesc pe August sau pământul cu acest chip gânditor în care am fost turnat. Dacă as fi putut-o face, istoricii literari, singurii mei cercetători de aici, n'ar fi cîtit nici **Tristele**, nici **Ponticele**. Trebuie să plâng și să scriu: când cugeți ca esteastă statuie, portă măndrie pentru Cora și desgust pentru Sarmăți..

Statuia mea o văd astfel: un pumn întins, protestând contra dreptului penal roman cui a **diminutu capatis minima**, care a fost exilul meu.

E drept că acest pumn nu l'am ridicat niciodată decât în ascunsul sufletului meu. Scrisoarele mele din Tomis, sunt numai lacrimile unui nenorocit, desrädicat de sub soarele viu al Romei. Scrindu-le, credeam că August mă va ierta; nu credeam să mă înainte de a fi mort iertat... Această pună îndreptat către celor care nu mi-a ascultat nici o rugăciune, ar fi trezit cel puțin interesul vostru — pretinții latini — pentru mine...

Căte un chinez ieșind din vre-unul din barurile acestei piețe, ar fi cercetat și el poate o carte europeană despre mine...

Ei bine, dacă această statuie n'a fost ridicată, n'ăs fi primit decât o alta: aşezat pe un **solum** sau lungit pe un **stibadium**, mi-ar fi plăcut să privesc înfințat la baie unei **naiaide** căreia, închipuirea mea, i-ar fi îngăduit o baie eternă în **impluvium** ul casei mele...

Dar această statuie?!... Acest bronz gânditor nu îndeamnă la nimic în legătură cu fizica ori cu viața mea. Cugetarea nu e treaba mulțimiei și o statuie care cugează nu poate fi mulțumite care o privește.

Căte dimineață, cartierle voastre care se revărsă spre bulevard, nu trece nesimțitoră pe lângă omul gânditor care **n'a gândit** că preninde artistul. Gânditorul e dușmanul mulțimiei. Dece trebuia să fiu proprietar meu dușman...

Dacă opera mea nu se mai citește nici de voi astăzi, aci, unde cenușa mea s'a răspit sub vânturile crude ale acestei mari și mai crude, dacă nepăsarea mă încopără cu totușa tribuna ce mi-ai ridicat în mijlocul acestei piețe, pricina și numai această statuie găndește, care e o statuie frumoasă dar care nu este statuia mea.

...Să Ovid tacu.

ANONIMUS POETA NOTARIUS

Marele Concurs al Ziarului „DOBROGEA”

Citiți amânunte în numărul viitor

Mare premiu de Crăciun

BOLȘEVISMUL IN IMPAS

Caracteristica cea mai de seamă a bolcevismului este îndrăsneala lui. Aceasta se datorează impresia fascinantă pe care a exercitat-o și o exercită încă asupra atâtior spirite a căror simpatie aparține totuș socializmului.

Totuș, sunt foarte multe feluri de îndrăsneală și nu toate pot fi apreciate egal.

Aveam mai întâi îndrăsneala demnă de totă admirația o omului care-și riscă viața pentru un scop înalt deși cunoaște exact greutățile și pericolele care îl așteaptă.

Mai puțin demnă de admirare este îndrăsneala jucătorului de jocuri de hazard care procedea din ușurință și din desgust pentru muncă. Această și lipsește perseverența de a-și pregăti prin muncă încordată un succes, preferă să se lase în viață norocului de căte ori i se pare că a găsit un plan ca dintr-o singură lovitură să dobândească un căstig colosal, când se încunăteam să pue totul în joc.

Pe același nivel stă și îndrăsneala care procedea din ignoranță, care apucă pe un drum fără nici o cugetare pentru că nu are nici o presimțire despre grozăvile care îl pân-

dcsc sau despre prăpăstile în care se pierde.

Cea mai joasă îndrăsneală și însă aceea care este numai copilul încurcătorii și al nevoei, care se aruncă în pericolul perntru nu găsește nici o altă esire de a scăpa de catastrofa care o amenință de toate părțile.

Când Lenin în toamna anului 1917 intră în luptă pentru atotputernicie, era însuflat, ce și drept, de îndrăsneala de primul gen deși, la mulți dintre tovarășii săi a contribuit și ceva din îndrăsneala de hazard. Când însă, în posesiunea puterii s'a apucat să clădescă pe starea înapoiată a Rusiei, dintr-o singură lovitură și prin mijloacele teroroarei, o societate care trebuia să se ridice cu mult deasupra celorlate state de cultură, apoi, într-o singură noapte să creeze ca prin farmeec un gen de producție socialistă superior dezvoltată, pentru un popor a cărei imensă majoritate, peste o sută de milioane, constă din tăranii și analfabetii cei mai primitivi economici, aceasta a fost ceva imens de îndrăsneală, însă numai îndrăsneală de al treilea fel. O mare porțiune de naivitate mai era și în a se impune cu asemenea lucruri.

Această experiență de pură închipuire nu poate sfârși altfel decât printre un cataclism înfiorător. Nici cel mai mare geniu nu

Actualități

SOMAJ

Plin de speranțe, tânărul intelectual se îndrepă spre Capitală. Cu un curaj datorit celor 2000 lei, cătoră scrisori de recomandanță și iluziile tinereței, el se avântă spre o viață nouă, necunoscută, promisiune de surprize plăcute, romantice și de... aventuri galante, căci ce poate fi altceva București, decât templul Aphrodite...

Gara de Nord îl primi rece, neplătită, împingându-l spre mille de anonimi ce frâmântau într-o pavajul Calei Griviței, toți robii unei singure puteri, care — din păcate — poruncia din înțuneric: banal.

Au trecut trei săptămâni. Grădina Sf. Gheorghe a primit un nou pensionar. Pe banchă solitară, cu capul adâncit în măini, având alături o singură foie din ziarul „Dilemnago“ „Mica Publicitate“, Tânărul nostru se gândea, se găzduea...

Toate speranțele sale au fost risipite de indiferență „binevoitorilor“, de singurul refren ajuns clasic: „E criză, nu vă interesează, lasă-mă adresa, etc. Din mică sumă ce îl se păre lui o avere, cănd a părăsit provincia lui înțintă, dar lipsită de peripeții nu-i mai rămdăsește decât o infinită sumă, ci-e pețea asigura un suror prânz pentru azi și mâine. Apoi... figura bidoasă a foamei începe să-l bătrânească făcându-l să nu-i priliască nici buăcătia de brânză și pâine cu care mai avea multă bunăstătare“ și-și înșelă stomacul...

Să tânărul nostru se ridice și să îndrepă păsind agale, neplătit, la întâmplare. Strada Lipsicanu ca aglomerare oamenilor, a căror majoritate o formă reprezentantele sexului frumos, oameni giblificați, lipsiți de griji, a căror singură preocupare era să formeze găldigă caracteristică acelei străzi, cu vîtrinile îspititoare, căci amintie bietului somer de lipsurile sale, îl făcu să-și grăbeasca pași să fugă de această mulțime cosmopolită, pe care începu să-și urască.

Ora 7 dimineață. În față unu palat o mulțime împreună de tineri aștepta, cu jaluș în măini. Erau bărbați someri, de inteligență, funcționari particulari, funcționari publici (victime ale economiei guvernamentale) licențiați ai diverselor Academii și Școlii Comerciale, toți cu oferte în măini, fiecare sperând că funcționărul căutat de firma comercială prin „Mica Publicitate“, va fi el...

Îar tânărul nostru, complect demoralizat, văzând mulțimea „concurrentilor“, nici nu îndrăzni să înțeleagă teza oferită. Doarul ar fi fost prea târziu, căci portarul unuiu sentanțos că se angajață, domnilor*.

Și bietul provincial, rămdăsește în același loc, cu ochii afișați în gol, temându-se par că să se depărteze de acolo, spre a nu suferi nouă desamăgire și mai mari.

Era într-o zi de foame. Comitetul pentru ajutorarea sonerilor l-au respins cu motiv că nu-muncitor. Ozadă îl amenință cu darea afără. Să mai vândă ceva nu mai are, căci ultimul costum se odihnește de către zile la „Taica Lazăr“.

A doua zi zileare amanușin fapt divers. Un tânăr și s-a strangulat din cauza mizeriei... Si căci nu sunt în situația acestor victime a somajului actual?

I M I C A

Abonații ziarului nostru primesc o poliță de asigurare de 20.000 lei gratuită cu amortizare prin tragere la sorti, de la Societatea Anonimă de Asigurări Generale „AGRONOMUL“.

l'ar putea abate. El fășnește din insolubilitatea problemei în condițiile știute față de mijloacele date. Cu căt bancruță se face mai sensibilă, cu atât mai mult îndrăsneala de ultima spătă, aceea a desperării, ese la iveau. Pe cănd massele muncitoare se epuizează repede, devin și mai gigantice proiectele care se frâmântă pentru a-și din împotmolire. Paralel crește totuș nervozitatea cu căt focul se întinde. Cu căt e mai gigantic proiectul, cu atât mai scurt este termenul anunțat pentru realizarea lui și cu atât mai mare este violența care se întrebunează pentru a realiza opere pe care numai lampă minunată a lui Aladin le-ar putea realiză.

Totuș, ca prin minune, se mai găsesc oameni în vestul Europei, ba încă oameni foarte cultivați, sociali-democrați convingi, adversari deci ai comuniștilor cărora totuș aceste apucături de a face proiecte le impune prin îndrăsneala lor. Hotărâră, însă, numai din această cauză, că și cănd prin simplă îndrăsneală s'ar putea produce vrednată ceva. Îndrăsneala este o virtute în răsboiu, totuș, în procesul producției nu se ajunge departe prin ea.

Am fost foarte surprins când, de curând

Mihail Sadoveanu: BALTAGUL

Nu pot rosti numele d-lui Mihail Sadoveanu și nu pot începe lectura unei scrieri a său, fără să evocă mai întâi primele mele lecturi literare în adolescență. Plăcerile de a citi, emoțiunea unei povestiri, gândirea în graiul românesc, vibratii suflătoare și sensibilitatea intelectuală în față paraginilor de literatură, le-am simțit întâi și am învățat să le cunosc din opera acestui scriitor.

In anul acesta întreaga țară l'a sărbătorit cu prilejul celor 50 de ani împliniți. Lă bucurat poate pe marele și fecundul autor elogioase oficiale, dar, credem noi, ce miscat ar fi poate d-sa, atunci când ar sătăcădă gratitudinea discretă cu îl purtări noi cititorii anonimi, pentru ceea ce ne-a dat până acum! Am visat ca adolescentul cu cărțile sale la capătă, ne-am format cu ele, am trăit și trăim cu ele. E Tânăr d-l Mihail Sadoveanu; 50 de ani! Vom îmbătrâni cu lucrările ce ne va da de aci înainte.

Acum am săfărit lectura Baltagliului. Eram într-o animație librărie în care clientii vin nu... numai să cumpere, dar mai ales să stea de vorbă... „Baltagul” zise cineva în sfând că ar fi ales această carte; — numele vre-unel bălti de prin Moldova... — Sau poate vre-o porcă... mai spuse cineva. Presupunerele ar mă pusere pe gânduri și le-am făgăduit să-l lărmesc mai târziu.

„Mâni dăi faurul o bucată de fer să bată din el balta și sănția la vei face bine să-l blagoslovesc!”

Astfel Vitoria, fărănică dărză și neobosită din acest roman, pușe capăt controversei îscătă într-o diuitorie de titlu și astfel d-l Mihail Sadoveanu adăgă cunoștințelor lor de limba română un cuvânt pe care nu îl sfătu...
Baltagul, instrumentul primitiv, feroce, tălhăresc, este prin urmare o unealtă modelată de fierar, este armă de atac sau de apărare pentru tărani, cum punnul său stiletele sunt arme nobile, pentru boeri...
Dar aci e vorba numai de tărani.

Vitoria este o femeie vrednică; tărancă din aceea care ră trece de marginile satutui, care n'a călătorit pe la orașe, nu cunoaște confortul modern și nici ultimele descoperiri științifice: „Am vorbit, dragă cuocănd Marie și printre o sărmă tocmai la Piatra. Eu eram de parța usta, în primirea la Borce și de parța colectării eră domnul Proiect...
...Am săvârșit și asemenea păcat, vorbind pe sărmă”. Dar cătă inteligență, cătă intuiție, care te pildă de voiață și te modelă de perseveranță în această ființă. Bărbatul ei, oier plecat după cumpărătură de vite, înțărzie... Supărăt la început, bănuind că ar putea fi înseletă, desig. îngăduitoare.

„Pouete zdrobi o zi, două, cu lăutari și cu petrecere ca un bărbat ce se ofă...”, cu vremea, o mare temere înlocuște în cugetul său, teamă că a fost omorât. Face rugăciuni în biserică și pe al mănăstiri și într-o zi, capătă sîrdeșnică în față ico-

nelor că ei îi revine datoria de a-și căuta bărbatul. Atunci, strâng o sumă de bani destul de însemnată și pornește călare cu feciorul ei, din sat în sat, după îndrumările ce capătă din loc în loc și după chibzuință ei... și astfel înto' z-i, mai bine ca orice anchetator, mai ager ca un polițist, mai sigur ca un detectiv, mai crâncen ca un jandarm, demască pe criminali. Acesteia omorâsă pe bărbatul ei cu un baltag și ea, în învălășeală confruntător, face pe fiu său să rănească pe unul din ucigași, cu acel baltag adus din satul lor ca să se pare sau să moare.

Impresia pe care mi-a dat-o „Baltagul” mi-a amintit pe „Ultimul Viking” al lui Iohann Bojer. În românul acela, trăim viața pescarilor de pe coasta Scandinviei. Ne amestecăm printre ei, printre rivalitățile și ambizophile lor, trăim viața lor aspiră, simțim aproape senzațiile lor: durețea picioarelor ne-descălfate de multă vreme, asprimea haineilor înghețate pe trup, durețea lor suflarească socotind numărul celor pierși în naufragiu. Tot astfel, trăim cu Victoria popasurile ei fără somn în descheltul primăverii, aplecați cu ea să culegem clopoțele mărjilii prin zăpadă, simțind pe față fierbințeale usturoare a vântului de Martie, ca și frâmântarea lăuntrică pentru adevar și dreptate.

Dar ceea ce mi dorești noi să nu cunoaștem în această povestire, este tocmai „baltagul”... În emoționarea pe care ne-o lasă acest roman, bărbatul este o aspirație pe care n'am fi vrut, să reștim. Dar în cele mai bune romane românești, e un făcut parcă, să înțălnim un criminal cu voe sau fără vre, cu premeditate sau fără premeditate! Aci criminalul sunt și mai odioși pentru că sunt pur și simplu niște tălahi — și ce tălahi! Din aceea că, după ce au assassinat că să prăde, se spălă frumos, se duc cu minți acasă și se apucă să-și întemeeze gospodării...
Nu vrom tărani convenționali în literatură dar nu e mai puțin adevărat că atâtea alte fapte miscătoare prin simplitatea eroismului lor neînrambînat, nu așteaptă decât să fie animata prin graiul unui mare talent. Să tocmai pentru d-l M. Sadoveanu își înmoie pașa în sufletul acestui popor, noi vom să ne do crăstul acestor suflete.

D-l Mihail Sadoveanu este al nostru, al generației noastre, ne fălmău cu el ca un dar pe care îl vom face generilor viitoare și de aceea de la d-sa suntem să răsăcer, nu icoane încrustate, dar icoane luminoase care să ne dea credință și încredere. Suntem astăi de sceptici!... Viața, împrejurările, crizele de tot felul... total ne posomorâște... Cel puțin în literatura d-lui M. Sadoveanu să găsim un pic de nădejde și chiar o vagă tendință de exaltare națională. Ne-ar fi de mult folos.

Vrem pe Victoria, vrem pe părțile naiv din sat, vrem pe oieri, vrem totăță țara din Baltagul — în afară de baltag. R.

pe același număr de statuile însăși serviciile, să rectifică competența, să treci răspunderile din mâna organelor fixate prin legea de organizare, pe mână necunoscutului, într-un cuvânt la situația atât de dificilă de azi, să adăogi o nouă și lungă serie de grave dificultăți. Si toate acestea, guvernul le face în locul oricărui realizări promise prin faimoșul manifest din Noembrie 1928 din care iată o frază, o sonoră frază și nimic mai mult: „Guvernul va proceda fără întâiere la reorganizarea departamentelor și a tutu-

realizate în Rusia sovietică. Si totuș, n'am rămas întotdeauna încăntat.

In anul 1918 am scris o carte intitulată: „Observațiuni social-democrație asupra economiei în tranziție”. Era încheiată încă în luna Martie din acel an, însă din cauza cenzurei de răsboiu, a apărut abia în preajma revoluției. Cercetam în acea carte ce premise trebuie puse pentru una tranziție de la economia de răsboiu la economia de pace, să se desfașoare căt mai puțin dureros și căt mai rodnică cu putință, pentru proletariat. Calculam încă pentru primăvara lui 1918 cu posibilitatea de răsboiu să ia sfârșit odată cu o sfidă care „ar deschide proletariatului drumul spre putere. Economia de tranziție ar fi însemnat, timpul însuși al tranziției, nu numai dela starea de răsboiu la aceea de pace, ci și momentul de tranziție dela capitalism la socialism”.

Așa scriam în prefața datată, iulie 1918. Socoteam situația unei atât de favorabile pe căt nu mă așteptam că comuniștii vor fi să de nebuni să găsească ocazia de a sparge proletariatul german, în însuși momentul obținerii puterii și de a-i face astfel imposibil să păstreze puterea în mâinile sale. Intre altele, studiam în acea scriere și

Premile ziarului „DOBROGEA”

Cupon No. 8

Strângeți aceste cupoane pentru participarea la trageri

INFORMAȚII

— Suntem informați că în curând va relua viață organizația „Limanul”. Este o necesitate ce să se impună în față crizei actuale și a șomajului.

— Balul pentru ajutorarea copiilor săraci din Teiș Kirghiz să amâne pentru o dată când se va anunța la timp.

— Târgul cerealelor continuă să fie term.

— Cinci Căței rasa Zeiden Pints Preț convenabil Vinde Secretarul circului, str. I. Grădișteanu 44 Loco.

— Rugăm pe toți abonații Ziarului nostru care sunt în curenț cu plata abonamentului, să ne comunice imediat locul și data nașterei prenumi și beneficiari lor, pentru a se putea trimite poștile de asigurare gratuite ale Soc. An. de Asig. „Agronomul”.

— Suntem în plăcute măsură a anunța pe Onor. Public, instalarea în orașul nostru a unui specialist în repararea și verificarea contoarelor electrici, de orice fel de fabricație.

Cum până acum contoarele trebuiau trimise spre verificare la București, consumând astfel cheltuieli și timp inutil, iar D-I M. Munteanu, specialistul nostru, are autorizarea Onor. Minister de Industrie și Comerț, Direcția Generală a Măsurilor și Greutăților sub No. 4912 din 7 Noembrie 1929, de a verifica și repară aceste contoare, își poate închipui oricine ce binevea este această inovație, care va servi pe domeniul abonatelor ai Uzelei Electrice în mod prompt și constințios.

Pentru verificarea contoarelor, nu se va percepe altă taxă, decât cele legale percepute de către Serviciul de Măsuri și Greutăți din București, care taxe se vor depune odată cu contorul, delegatul Ministerului piumburi și învestind cu marca statului contoarele puse la punct în localitate.

Adresări-vă, deci, cu încredere Statuinei pentru verificarea contoarelor, „ARTA ELECTRICĂ”, l. Munteanu, Plața Independenței No. 2.

500 lei lunar îți registrează domeniile Comerçanți. Adresați la ziar sub „Contabil Bilanțier”

— În fiecare Sâmbătă și Duminică începând de la ora 6 p.m., an loc în saloanele parcului „Tataia” reușește serate dansante Muzica Bazei Navale de sub conducerea compozitorului Simion A. Zlatov de la publicat.

Duminică 13 și Luni 14 Decembrie vor avea loc la sala „Elys” două concerte a marelui nostru violonist George Enescu cu concursul în răsușul pianist Dr. Dobrogeanu-Gherea.

Problema mijloacelor de a ridica repede producția printr-un aparat de producție atât de scăzut din cauza răsboiului. Recomandăm introducerea sistemului graduat. Nu era o propunere nouă, desigur. Sistemul graduat e o descoacerie veche mai cu seamă în exploatarea minieră.

In forma capitalistică, acest sistem influențează defavorabil asupra muncitorului, mai cu seamă prin munca de noapte. Aceste prejudicii, căutam să le ocolești printre o însemnată prescurtare a timpului de muncă, prin care mijloc, pericolile insulubile ale muncii de noapte, aveau să fie micșorate, calculând echipe de noapte cu un timp mai scurt decât cea de zi.

Socotind timpul normal de lucru la zece ore pe zi, lucrându-se cu o singură echipă: dacă actualmente ar lucră trei echipe fiecare de căte opt, săse și patru ore, avem ca rezultat ridicarea dela zece la opt sprezece ore a duratăi zilnice în exploatare.

Cum însă, la aşă puține ore de lucru s-ar lucra mult mai intensiv, cele trei serii la un loc, ar produce mai mult decât într-o altădată pe zi.

(urmează)

K. Kautski

Doriți o cămașă bună modernă și ieftină? „NADEJDEA“ din Galați Adresati-vă cu încredere fabricii de lingerie bărbătească și prompt orice comandă. În depozitul său găsește în perma ență mari stocuri de lingerie bărbătească gata confectionate precum și cantități mari de poplinuri, zefiruri, dejaleniuri, și oxforduri pentru confectionări de comenzi. Încercați și vă veți convinge „NADEJDEA“, Galați

Fabrica Hercules S. A. DIN CERNAUȚI

Acordă clienților săi o mare loterie de Crăciun
în sumă de

Lei 250.000

prin lozuri gratuite care se oferă la ori ce
cumpărătură de

Lei 300

făcută în Magazinul FABRICEI HERCULES

SUCURSALA CONSTANȚA

Str. Carol No. 56

Parcul „TATAIA“ Salon

— BINE INCALZIT și ILUMINAT —

Amuzamentul cel mai plăcut
în timpul iernii prin serate

Fiecare Sâmbătă și Duminică seara
Serată Dansantă

Splendida Orchestă Bazel Navală
sub conducerea d-lui Sublocotenent
SIMION A. SLATOV

Bufet bine assortit — Beuturi delicioase
— SE PETRECE CA'N FAMILIE —

Cine merge o dată continuă să meargă mereu —
Prețuri modeste — Intrarea Liberă —

Marele și Elegантul Restaurant Familiar

„GRAND“

In fie care seară este întâlnirea
ELITEI CONSTĂNTENE

La ori ce consumați primește fiecare un
bon care îl dă dreptul să participe la
marile premii care au loc în frumosul
local „GRAND“

Tragerea premiilor au loc în fie care Marți și Joi
Loterie bogată gratuită — Mâncăruri alese
Vinuri din cele mai renumite podgorii
Un bogat bufet cu tot felul de răciori
alese

Renomata orchestră sub conducerea maestrului
Iancu Constantinescu delectează publicul cu
cele mai moderne și clasice bucăți

CETĂTENI!

Asigurați-vă viață și avu-
tul numai la Societatea
„AGRONOMUL“.

CA ELEGANTĂ IMPUNE RESPECT!!! ESTE UN ADEVARI!

Deci Onor. Publicul Cons. anjean se poate
imbrăca bine, elegant și ieftin numai la

Strada Carol No. 113 (lângă Hotel Căciulă) vis-a-vis de fosta Grădină Publică. — Constanța

Croitorie Bărbătească de primul rang, se confectionază tot felul de
vestimente, civile, militare, uniforme școlare, sporturi etc.

Confectionări de damă ca: Taioare, Pădesuri și Mantouri cu fason
bărbătesc și de damă.

Croială specială pentru a masca diferite deformări ale corpului.

HAINA-I OMUL

Doamne, domni sau Domnișoare

Astăzi săte oricare

Că nu e nimic pe lume

De săt e săn un falnic nume.

Or săt e de-orice domn:

Haina face omul om.

Ca atâr valoarează

Mult un croitor de vază,

Caci el ori și ce defect

Mi, și l'scoate tot perfect...

Să vezi doamne în mantouri,

Robe, rochii cu picouri,

Căt de săn mi le arată

De-i bătrâna, pare fată

la vezi domni în haine bune

Zici că nu e om pe lume

Elegant și minunat

Ca Don joanul înbrăcat,

Ce credeți că ușoferil

Bani mai mulți decât boeril?

Nu, dar haină lor bogată

Bagă! draci pe orice față.

Însă ce a e și minune

S'ai un croitor de lume

Săd-ți încrez după plac

Ori ce haină, chiar și frac,

Săd-ți vină turnat pe tine,

Săd-ți aranjeze bine.

Asta-i idealul lor,

Fala croitorilor.

Și fă a canta căt anu

Venită la Ţărban Mocanu

Diplomat de Academie

Și maistrul Croitorie.

Este tându cu gust fin

Iar la preț nu e meschin

Este prompt și n'ai habar:

Luafă adresă din ziar.

Strada și Stefan cel Mare

Numează săspreece are.

CEASORNICARIE și GIUVAERGERIE ISAC LENOBEL

CONSTANȚA - Str. Carol No. 46 - CONSTANȚA

Mutat din str. Carol 41

Execută în condi-
ții ireprosabile
ori ce fel de lucru
atingător acestei
branze, cu prețuri
absolut de
concurență

Un fenomen bizar

Fenomenul l-am văzut la Circul Proserpini.

Este vorba de un fost marinier în divizia de mare română care a călătorit prin orient și Indii. În aceste călătorii, a assimilat secretul și cunoștințele fachismului. Dotat de o voință extraordinară a putut parveni ca în scurt timp să intreacă chiar pe originalii fachiri de pe coastele Indiei.

Astăzi Dl. Maurer supranumit și Tarzan execută cele mai interesante experiențe de catalepsie și autosugestie.

Este un adevarat măncător de foc, care cu multă lăcomie inghită torte aprinse, doborând apoi flame în atmosferă.

Cea ce se petrece în eul său nu stiu; dar un astfel de fenomen numai fantezistul Jules Verne a putut ridica în „Curierul Tarzani“ care a trecut un fier înrosit peste ochi fără să orbescă. Diferența nu e mare; d. Maurer trece fierul înrosit peste propria sa limbă, fără să lase nici o urmă, decât sfărâțul saliviei.

Fenomenul este interesant. Este bine de săt că Maurer a însoțit pe fostul prinț Carol în călătoria spre Japonia și că la 4 Iunie a fost propus pentru decorare de marele Voevod Mihail I.

Cronica Sportivă

Duminică 29 Nb. 1930 a avut loc în sala Cinematografului Majestic o gală de box organizată de clubul sportiv Morino din localitatea întâlnirea a fost între amatorii lui lupat:

D. Călinescu — N. Popescu (amator) (exhibiție) durată 3 reprezări a trei minute a fost o luptă frumoasă în care remenit boxeur Călinescu ne arată o frumoasă luptă de clasă.

Koraghiozoglu (61 Kgr.) și Soare (58 Kgr.) primul find prea puțin antrenat se vede nevoit de a abandona în repriza II-a.

P. Scopilide (61.500)-Diaconescu (58 Kgr.) Diaconescu prin loviturile bine plasate își învinge adversarul la puncte și ajunge de la un punct No-Kaut pentru câteva minute în repriza II-a. P. Scopilide cu toate că are antrenament victoria nu poate fi de parte lui până când mu-o alerge întră box și îl o-be.

Lăzărescu (62 Kgr.)-Kondrus (62 Kgr.) fac un match de exhibiție dar luptă deriva în cauză că Kondrus care probabil nu a ieșit, săn și secei cel exhibiții și căci a fost nevoie de intervenția arbitrilor pentru a spăla Lăzărescu de Knock-Aut.

Munteanu (60 Kgr.)-Niculescu (61 Kgr.) primulincepând acela secundul ripostează plasând din cind în cind, căte o serie de svinguri și croie-uri bine plasate care reușesc a amețe pe adversar în repriza II-a lui Munteanu își se atrage atenția din partea Jurizului și a arbitrilor din cauză nouă lovitură nepermisă totuși la sfârșitul jocului i se dă Victoria la puncte.

Berghezeanu (66)-Olivo (63) fac ultimul matchuă reuniunea în prima repriza Berghezeanu câștigă punctele pe care însă le pierde în celelalte 2 reprize și numă rezistență uitătoare pe care o posedă îl scăpă de Knock-Aut Olivo este un bun boxeur cu tactică și cu multe cunoștințe de profesionist Matchurile au fost arbitrate de renomul și mult apreciatul boxeur C. Nour Vog-

CA ELEGANTĂ IMPUNE RESPECT!!! ESTE UN ADEVARI!

Diplomat și Medaliat cu Medaliile de aur de la concursul de lucru din Paris

CROITORIA Marin Crăciun vis-a-vis de fosta Grădină Publică. — Constanța

Deviza mea este croală, elegantă, execută promptă și lucru conștiințios, spre a-mă asigura o vastă clientelă.

Totdeuna în curenț cu modelurile cele mai noi ale sezonului. Rog a-mă vizita onorându-ne cu comenziile D-vs. Promișandu-vă că veți fi pe deplin satisfăcuți.

Tipografia „LUCRATORII ASOCIAȚII“. — Constanța